

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Br. 05/23

Datum: 15.04.2015

Na osnovu člana 92, stava 4 i 93 stava (4) Ustava Republike Kosovo, člana 4. Pravilnika br. 02/2011 o oblastima administrativne odgovornosti Kancelarije premijera i ministarstava izmenjena i dopunjeneog Pravilnikom br. 07/2011 i člana 19. Pravilnika o radu Vlade Republike Kosova br. 09/2011, Vlada Republike Kosovo, je na sednici održanoj 15 aprila 2015 godine , donela

ODLUKU

1. Usvaja se Koncept -dokumenta za energetska efikasnost u zgradama.
2. Zadužuje se Ministarstvo sredine i prostornog planiranja i druge institucije da sprovedu ovu odluku, u skladu sa Pravilnikom o radu Vlade
3. Odluka stupa na snagu danom potpisivanja

Isa MUSTAFA

Premijer Republike Kosovo

Dostavlja se:

- zamenicima Premijera
- svim ministarstvima (ministrima)
- Generalnom sekretaru KPR-a
- Arhivi Vlade

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government
Ministria e Mjedisit dhe e Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja-Ministry of Environment and Spatial
Planning

KONCEPT DOKUMENT
ENERGETSKA EFIKASNOST U ZGRADAMA

I. Uvod

Republika Kosovo je potpisala Sporazum o energetske zajednici, i preuzela je odgovornost usvajanja zakonskog okvira u potpunom skladu sa zakonodavstvom EU-e, koji je osnovni preduslov za realizaciju obaveza koje proizlaze iz Sporazuma kao i sprovođenje Akcionog plana Kosova o energetske efikasnosti APKEE 2014-2018. Stvaranje ovog zakonskog okvira predviđa transpoziciju velikog broja Direktiva EU-e koji zahtevaju usvajanje zakona i jednog velikog broja Administrativnih uputstava o sprovođenju zakona, proces koji zahteva sveobuhvatni pristup uključujući i osnivanje institucionalnog i finansijskog okvira, Pripremanje ovog koncept dokumenta proizlazi kao obaveza aktivnosti planiranih planom rada Vlade 2014, cilj 5, indikator 5.1, APSSA 2014, aktivnost 4.2.3, indikator 2 i Zakonodavni program za 2014 godinu.

Zabrinutost porastom količine emitovanog uljen dioksida (CO₂) u atmosferi proizvodnjom električne energije iz izvora koji zagađuje ambijent identifikovan je problem na globalnom nivou. Imajući u vidu ove izazove, energetske efikasnosti vidi se kao dobra metoda za smanjenje i stavljanje pod kontrolu enormnog ubrzanja korišćenja energije. Države i međunarodne organizacije putem različitih sporazuma, učinili su značajne korake u pravcu smanjenja nivoa globalnog korišćenja energije. Brojne javne politike, iz svih razvijenih zemalja i zemalja u razvoju, izrađuju se u cilju smanjenja nivoa korišćenja energije.

Imajući u vidu da su stambeni i transportni sektor najveći potrošači električne energije- što znači za 39,53% i 26.67% ukupne potrošnje energije, ovi sektori su utvrđeni kao prioritarni sektori za APEE-i 2013 – 2015 koji je usvojen od strane Vlade Kosova od 03.12. 2013, Odluka Vlade br. 07/159, rezultira da je predložena politika ovim koncept dokumentom prioritet Vlade. Predložena politika doprinosi na kompletiranju zakonskog okvira koji je Cilj 5 Plana rada Vlade 2014, u daljem približavanju zakonskog okvira sa EU-om koji je Cilj 4.2.3 Životna sredina i klimatske promena APSSA 2014.

II. Opis i definisanje pitanja/glavnog problema

Zgrade se računaju kao jedan od najvećih potrošača energije gde je kao posledica i emisija CO₂. Tabela 1 pokazuje potrošnju energije za 2012 godinu koja je dospela do 1261,56 ktoe, koja označava jedan pad od 22.69 ktoe (-1,77%) u odnosu sa 2011 (1284,25 ktoe) i jedan porast od 94,25 ktoe (8.07%) u odnosu sa 2010 godinom (1167,31 ktoe). Sektori, prema njihovoj potrošnji energije u 2012 godini, su nizani kao: stambeni sektor koji troši 498,71 ktoe (39,53% ukupne potrošnje), praćen od sektora za transport, 336,47 ktoe (26.67%), industrijski sektor, 290,68 ktoe (23.04%), sektor usluga, 115,19 ktoe (9.13%) i poljoprivredni sektor, 20.51 ktoe (1.63%).

Ekonomski sektor	2010	2011	2012*
Industrijski sektor	254.89	315.64	290.68
Stambeni sektor	461.67	490.51	498.71
Sektor za usluge	113.39	119.57	115.19
Poljoprivredni sektor	18.44	19.95	20.51
Sektor za transport	318.91	338.58	336.47
Ukupno	1167.31	1284.25	1261.56

Izvor: Energetski bilans na Kosovu - 2010, 2011, 2012 (forecast), Ministarstvo ekonomskog razvoja*

Plan Kosova za ekonomski razvoj (2011 - 2014) opisuje okvir za planiranje ekonomskog razvoja i aktivno angažovanje Vlade na ekonomski porast i razvoj zemlje. Sprovedenjem APKEE-i 2013 - 2015, može se postići porast od 7-8% godišnje u srednjoročnom vremenskom roku.

Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja u okviru svojih nadležnosti za regulisanje oblasti izgradnje i imajući u vidu obavezu za transpoziciju Direktive 2010/31/EU, u Zakonu br.4/L - 110 o izgradnji, koji je na snazi od jula meseca 2012, odredila je zahteve za primenu mera energetske efikasnosti u građevinskim objektima, kao i izradila je Zakon br. 04/L-134 o zgradama u zajedničkom vlasništvu, koji je na snazi od septembra 2013, koji sadrži zakonske odredbe o obavezivanju vlasnika da formiraju udruženja vlasnika, preko kojih će oni moći uzimati kredite za finansiranje i renoviranje primenjujući mere energetske efikasnosti.

Prema Direktivi 2010/31/EU o energetske efikasnosti u zgradama, sve zemlje članice moraju da uvedu standarde o energetske efikasnosti u novim zgradama na osnovu energetske efikasnosti u zgradama. Efikasnost treba da ima u vidu grubu izgradnju uključujući instalacije za zagrevanje i hlađenje, ventilacije, orijentaciju i položaj zgrade itd. Instalacije osvetljenja treba takođe uključiti. Zemlje članice treba da odluče o nivou zahteva energetske efikasnosti, u njihovoj zemlji. Ovi nivoi trebaju se preispitati najmanje svake 5 godine i prilagoditi, bazirajući se na tehnološki razvoj. Direktiva 2010/31/EU zahteva da zgrada ima sertifikat kada se izgradi, proda i daje na kiriju. Javne zgrade trebaju se redovno sertifikovati. Na kraju Direktiva o efikasnosti u zgradama određuje zahteve za kontrolu sistema zagrevanja i hlađenja.

Pošto Direktiva 2010/31/EU sadrži odredbe koji se ne ispunjavaju na osnovu postojećeg zakona Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja identifikovalo je kao potrebnim izradu Zakona o energetske efikasnosti u zgradama na osnovu kojeg će se izraditi 5 Tehničkih pravila koji će biti sastavni deo Jedinog građevinskog kodeksa. Šta više, razvoj tehničkih propisa u skladu sa standardima građevinarstva EU-e je jedan od ciljeva Plana strateškog razvoja MSPP-a za 2011-2014.

Predložena politika ovim koncept dokumentom je potrebna za sprovođenje sledećih dokumenata:

Kosovski plan za ekonomski razvoj 2011-2014;

Akcioni plan ekonomske vizije Kosova 2011-2014;

Energetska strategija Republike Kosovo 2009-2018;

Strategija Kosova za grejanje 2011-2018;

Akcioni plan za energetske efikasnost na Kosovu 2010-2018.

Za razvoj politika koji se povezuju sa energetske efikasnošću posebno energetske efikasnost u zgradama odgovorni su:

MER- razvoj i primena politika za energiju u celini;

MSPP-a- razvoj i primena politika za energetske efikasnost u zgradama;

MF- koordinacija o planiranju budžeta;

MTI- Agencija za standarde Kosova- koordinacija o standardima;

Regulatorna kancelarija za energiju- koordinacija o sprovođenju politika;

RPPEE- razvoj i primena politika o EE.;

KAOI- razvoj dhe podsticanje sprovođenja politika za korišćenje obnovljivih izvora za proizvodnju energije;

Opštine- sprovođenje centralnih politika i razvoj sprovođenja lokalnih politika za EE.

Do sada su preduzeti neki projekti za podizanje svestnosti o EE delimično i preformansi energije po zgradama od strane MER ali efekti su mali i bez jedne sveobuhvatne politike ne postižu se ciljevi Republike Kosovo u APKEE.

Direktive EU-e u oblasti EE u zgradama:

Evropska direktiva 2006/32/EC o efikasnosti korišćenja finalne energije i energetske usluga

Evropska direktiva 2010/31/EU o performansi energije u zgradama (EPBD) (2002/91/EC)

Evropska direktiva 2010/30/EU o etiketiranju opreme za energetske performanse

Pravni okvir o energetske efikasnosti u zgradama Kosova:

Zakon o izgradnji br. 2004/15 (korišćen) definisao je osnovne zahteve izgradnje u okviru kojih član 8 utvrđuje zahteve o izolaciji od temperatura, buke i zaštite protiv vibracija na osnovu koje objekti se moraju projektovati i izgraditi.

Tehnički pravilnik br. 03/2009 o štednji toplotne energije i toplotnu zaštitu čiji je cilj ograničenje zahteva za zagrevanje zgrade.

Zakon br. 04/L – 110 o izgradnji putem jedinstvenog koda izgradnje određuje mere za očuvanje energije u zgradama, instalacija zagrevanja, hlađenja, ventilacije i uslovljavanje vazduha;

Zakon br.03/L-091 o korišćenju, upravljanju i održavanju u zajedničkom vlasništvu kao preduslov o primeni mera za očuvanje energije u starim zgradama u zajedničkom vlasništvu;

Administrativno uputstvo br. 24/2010 o “ minimalnim stambenim normama za stanove posebnih programa stanovanja” iz Zakona br.03/L-164 “ za finansiranje posebnih stambenih programa”;

Dakle, jedan od značajnih Direktiva za EE u zgradama je Direktiva 91/2002/EC izmenjena sa Direktivom 2010/31/EU o energetske performansi u zgradama. Ova Direktiva ističe potrebu za povećanje energetske efikasnosti u zgradama tako da se postigne cilj za smanjenje korišćenje energije za 20%. Direktiva pojašnjava da mere za dalje poboljšanje energetske performanse u zgradama trebamo uzeti u obzir lokalne klimatske uslove kao i trošak- efikasnosti predloženih mera u skladu sa razvojem mesta.

Osim postojeće pravne osnove, Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja što se tiče transpozicije Direktive 2010/31/EU, identifikovala je potrebu izrade Zakona o energetske performansi u zgradama.

Postojeća pravna osnova ne ispunjava sve zahteve Direktive, zato na osnovu preporuka za transpoziciju direktive iz projekta za tehničku pomoć EU-e izrade zakona koji će sakupiti sve zahteve Direktive smatrala se kao najpogodnija mera. Ovo je preporučeno na osnovu dobrih praksi iz nekoliko država koji su u transpozirali Direktivu jednim instrumentom. Ova praksa je identifikovana kao najuspešnijom u poređenju sa državama koji su transpozirali Direktivu menjajući postojeće zakone i ostavljajući ih odvojenim u više od jednog zakona.

Na osnovu ove preporuke ubeđeni smo da se naša stremljenja postižu lakše putem izrade Zakona o performansi energije u zgradama.

Energetska efikasnost u zgradama kao što je gore pomenuto tretirana je delimično sa inicijativama međunarodnih organizacija i MER, MSPP predviđajući odredbe u postojećem zakonodavstvu kao podsticaj.

MER uz podršku međunarodnih organizacija, posebno BERZH-a sprovela je nekoliko aktivnosti za EE gde su neke povezane i sa performansom energije u zgradama.

Sledeća tabela predstavlja podatke o visini rashoda

Kategorija izdataka	Stvarni izdaci prethodne godine	Ovogodišnji budžet	SOT za sledeću godinu
Budžet Ministarstva: (kampanja samosvešćivanja) (energetska revizija javnih zgrada)	50,000.00€ (KB-MER)	50,000.00€ (KB-MER)	50,000.00€ (KB-MER)
	144,000.00€ (KB-MER)	144,000.00€ (KB-MER)	100,000.00€ (KB-MER)
Finansiranje od strane donatora, primena mera za EE po javnim zgradama)	480,000.00€ (Grant-BERZH)	480,000.00€ (Grant-BERZH)	480,000.00€ (Grant-BERZH)
	800,000.00€ (Grant-BERZH)	800,000.00€ (Grant-BERZH)	800,000.00€ (Grant-BERZH)

Što se tiče Direktive 2010/31 države regiona su u različitim fazama transpozicije i regionalni projekt finansiran od BERZH podržava svaku državu u procesu transpozicije direktive.

Sledeća tabela predstavlja podatke o procesu transpozicije direktive u državama regiona:

III. Težnje i ciljevi

Opšti cilj je stvaranje pravne osnove za transpoziciju Direktive 2010/31/EU o performansi energije u zgradama, i za postizanje ciljeva planiranih NPEE Kosova- smanjenje korišćenja energije u zgradama.

Nacionalni indikativni ciljevi 2018			91.89 ktoe			
Nacionalni indikativni ciljevi 2012			31.00 ktoe			
Podela ciljeva po sektoru	Ciljevi za sektor		Štednja energije 2012		Pretpostavka o štednji energije u 2018	
	2012	2018	Ukupno (TD)	Od mera (BU)	Ukupno (TD)	Od mera (BU)
Stambene (ktoe)	12.40	30.64		28.06 ktoe		46.98
Usluge(ktoe)	9.30	12.26		3.865 ktoe		18,91
Industrija (ktoe)**	7.905	24.84		Nisu procenjeni	14.00	
Transport(ktoe)	1.395	24.15		Nisu	12.00	

			procenjeni	
Ukupno : ktoe	31.00	91.89	31.925ktoe	91.89 ktoe
Ukupno (GWh):	360.53	1068.68	371.29 GWh	1068.68 GWh
<i>Procenat(%)Poređeno sa ESD reference consumption)</i>	3 %	9 %	3.1 %	9.00%

Izvor: Nacionalni Akcioni plan za EE, 2014-2018, Ministarstvo ekonomskog razvoja

IV. Opcije

Razmotrene alternative su bile alternativa status quo-a, izmena-dopuna koda izgradnje sa tehničkim propisima što se tiče energetske performanse zgrada kao i alternativa izrade novog i sveobuhvatnog zakona.

Opcija 1

Status-quo alternativa znači da se ništa ne uradi što se tiče štednje energije u zgradama i da se nastavi sa aktuelnim trendom što znači ne ispunjavanje naših obaveza kao države prema evropskim politikama što se tiče energetske efikasnosti.

Ispunjavanje kodeksa izgradnje sa relevantnim propisima za energetske performanse u zgradama neće biti dovoljne u punoj transpoziciji Direktive.

Opcija 2

Preporučena alternativa od strane MSPP je izrada Zakona o energetske performansi zgrada pošto je sveobuhvatan mehanizam odredbi koji će transponirati Direktivu.

Zakon o energetske performansi zgrada svojim odredbama specifikuje metodologiju izračunavanja energetske performanse zgrada, primenu minimalnih zahteva energetske efikasnosti novih zgrada i onih koji se podvrgavaju renoviranjima imajući u vidu cenu-njihovu efikasnost, nacionalni planovi za zgrade sa visokom energetske efikasnošću, procedure redovnih inspekcija sistema zagrevanja i kondicioniranja vazduha, proces sertifikacije revizora energije i nezavisni sistemi kontrole sertifikata o energetske performansi.

Ove odredbe utiču na smanjenje ukupne potrošnje energije iz sektora zgrada koji se smatra kao jedan od najvećih potrošača.

Za više pregledujemo sadržaj predlog-zakona:

1. Terminologija
2. Svrha zakona
3. Oblast sprovođenja
4. Izuzeci
5. Minimalni zahtevi za energetske performanse
6. Korišćenje alternativnih sistema sa visokom efikasnošću

7. Procena energetske performanse zgrade
8. Sertifikat o energiji zgrade
9. Privremeni podaci koji se obuhvataju u sertifikat energetske performanse i podaci sertifikata
10. Klasa zgrada prema energetskej efikasnosti
11. Klasa zgrada sa povećanom energetskej efikasnošću
12. Sistemi grejanja, hlađenja, ventilacije i kondicioniranja vazduha
13. Metodologija izračunavanja energetske performanse zgrada;
14. Metodologija obračuna efikasnosti cena mera za energetskej efikasnost ;
15. Zgrade približno 0-e energije;
16. Sistem inspekcije revizora energije i energetskej menađera;
17. Nezavisni eksperti ;
18. Prava i obaveze vlasnika zgrade
19. Nadležnosti ministarstava
20. Prelazne odredbe.

Opcija 3

Alternativa izmene postojeće politike pomoći će manje više da definišemo neke nadležnosti kao i pokreće se potreba za izmenu mnogih zakonskih akata da bi omogućila puna transpozicija Direktive.

Sve procene finansijskog uticaja za ove tri opcije nalaze se u dole datoj tabeli kod analize opcija (Poglavlje VI, Kosto- Rezime procene finansijskog uticaja).

V. Rezime opcija

Rezime opcija			
Glavne karakteristike	Opcija 1- status-quo	Opcija 2- izrada Zakona o ID i izmena dopuna kodeksa izgradnje	Opcija3- izmena dopuna aktuelnog zakonskog okvira
Glavne karakteristike opcije	Aktuelni trend	Stvaranje okvira za utvrđivanje konkretnih aktivnosti koji se moraju ispuniti od strane Vlade, davanje pozitivnog signala da Kosovo dobija obavezu i za sprovođenje zahteva i stvaranje mogućnosti koje daje ova Direktiva.	Potreba za izmenu mnogo mnogo zakonskih akata da bi se omogućila puna transpozicija Direktive.
Segment stanovništva/sektor/ciljni region	Republika Kosovo	Republika Kosovo	Republika Kosovo

Karakteristike sprovođenja – ko je odgovoran – jedan Vladin resor (koji), privatni sektor, građani	Ne definisane nadležnosti	MSPP, MER, Opštine, zajednica	MSPP, MER, Opštine
Upravljanje ili sprovođenje programa ili usluge	Ne definisane nadležnosti	MSPP, MER, Opštine	MSPP, MER, Opštine
Zakoni, podzakonski akti, izemene i dopune postojećih zakona kao i sprovođenje i kazne	Zakon o stambenim zgradama u zajedničkom vlasništvu i Zakon o EE, Zakon o javnoj nabavci, Nacrt kodeksa izgradnje	Izrada Zakona za EEZ i izmena- dopuna nacrt Kodeksa izgradnje u pogledu tehničkih propisa koji regulišu energetske efikasnost zgrada	Izmena – dopuna Nacrt Kodeksa izgradnje, Zakon o stambenim zgradama u zajedničkom vlasništvu i Zakon o EE zgrada, Zakon javne nabavke i drugi podzakonski akti.
Ekonomski podsticaji ili ne podsticaji- subvencije ili takse	/	Stvaraju se mehanizmi subvencije za prijavu mera EE.	Mogu se predvideti podsticaji ili subvencije ako se primene mere EE.
Oblasti obrazovanja i komunikacije	/	Predviđa se promotivna kampanja i kampanja za osveščivanje prema utvrđivanju aktera zakonom.	Mogu se predvideti promotivna kampanja i kampanja za osveščivanje od različitih aktera.
Uputstva i kodeksi	Delimično u skladu sa standardima EU-e	U skladu sa standardima EU-e	U skladu sa standardima EU-e
Vremenski rokovi – kada opcija stupa na snagu	Na snazi	Do kraja 2014 godine	Do 2016 godine

VI. Analiza opcija

Status-quo alternativa znači da se ništa ne uradi što se tiče štednje energije u zgradama i da se nastavi sa aktuelnim trendom što znači ne ispunjavanje naših obaveza kao države prema evropskim politikama što se tiče energetske efikasnosti.

Ispunjavanje kodeksa izgradnje sa relevantnim propisima za energetske performansi u zgradama neće biti dovoljne u punoj transpoziciji Direktive.

Preporučena alternativa od strane MSPP je izrada Zakona o energetske performansi zgrada pošto je sveobuhvatan mehanizam odredbi koji će transponirati Direktivu.

Zakon o energetske performansi zgrada svojim odredbama specificuje metodologiju izračunavanja energetske performanse zgrada, primenu minimalnih zahteva energetske efikasnosti novih zgrada i onih koji se podvrgavaju renoviranjima imajući u vidu cenu-njihovu efikasnost, nacionalni planovi za zgrade sa visokom energetske efikasnošću, procedure redovnih inspekcija sistema zagrevanja i kondicioniranja vazduha, proces sertifikacije revizora energije i nezavisni sistemi kontrole sertifikata o energetske efikasnosti.

Ove odredbe utiču na smanjenje ukupne potrošnje energije iz sektora zgrada koji se smatra kao jedan od najvećih potrošača.

Trošak

Svaka opcija imaće svoj trošak. Uključivanje je urađeno na tabeli koja opisuje približni trošak svake opcije.

Rezime Procene finansijskog uticaja				
	(000 Evra)			
	Aktuelna godina	Godina 2	Godina 3	Godina 4
Opcija 1				
Neto razlika u raspodeli troškova	50,000.00€ (BK-MER)	50,000.00€ (BK-MER)	50,000.00€ (BK-MER)	/
	144,000.00€ (BK-MER)	100,000.00€ (BK-MER)	100,000.00€ (BK-MER)	/
Neto razlika u generisanju prihoda	/	/	/	/
Očekivano finansiranje od strane donatora	480,000.00€ (Grant-BERZH)	480,000.00€ (Grant-BERZH)	480,000.00€ (Grant-BERZH)	480,000.00€ (Grant-BERZH)
	800,000.00€ (Grant-BERZH)	800,000.00€ (Grant-BERZH)	800,000.00€ (Grant-BERZH)	800,000.00€ (Grant-BERZH)
Opcija 2				
Neto razlika u raspodeli troškova	50,000.00€ (BK-MER)	50,000.00€ (BK-MER)	50,000.00€ (BK-MER)	/
	144,000.00€ (BK-MER)	100,000.00€ (BK-MER)	100,000.00€ (BK-MER)	/
Neto razlika u generisanju prihoda	/	/	/	/

Očekivano finansiranje od strane donatora	480,000.00€ (Grant-BERZH)	480,000.00€ (Grant-BERZH)	480,000.00€ (Grant-BERZH)	480,000.00€ (Grant-BERZH)
	800,000.00€ (Grant-BERZH)	800,000.00€ (Grant-BERZH)	800,000.00€ (Grant-BERZH)	800,000.00€ (Grant-BERZH)
Opcija 3				
Diferenca neto në alokimin e shpenzimeve	50,000.00€ (BK-MER)	50,000.00€ (BK-MER)	50,000.00€ (BK-MER)	/
	144,000.00€ (BK-MER)	100,000.00€ (BK-MER)	100,000.00€ (BK-MER)	/
Neto razlika u generisanju prihoda		160,000.00€	160,000.00€	160,000.00€
Očekivano finansiranje od strane donatora	480,000.00€ (Grant- BERZH)	480,000.00€ (Grant- BERZH)	480,000.00€ (Grant- BERZH)	480,000.00€ (Grant- BERZH)
	800,000.00€ (Grant- BERZH)	800,000.00€ (Grant- BERZH)	800,000.00€ (Grant- BERZH)	800,000.00€ (Grant- BERZH)
	3,120,000.00€ (Grant-EU)	3,120,000.00€ (Grant-EU)	3,120,000.00€ (Grant-EU)	3,120,000.00€ (Grant-EU)
	628,000.00€ (Grant-BB i EU)	628,000.00€ (Grant-BB i EU)	628,000.00€ (Grant-BB i EU)	628,000.00€ (Grant-BB i EU)
	300,000.00€ (Grant-KfW/EU)	300,000.00€ (Grant-KfW/EU)	300,000.00€ (Grant-KfW/EU)	300,000.00€ (Grant-KfW/EU)

VII. Konsultacije

Što se tiče energetske efikasnosti zgrada osim što je Kosovo član Energetske zajednice i izveštava u Sekretarijat o energetske zajednici, sprovedeni su brojni međunarodni projekti podržavanja koji su rezultirali brojnim preporukama. Ova oblast je označila razvoj na osnovu iskustava EU-e jedan od konkretnih podrški koji se odnosi na energetske efikasnosti zgrada je od strane TAIEX-a koji je konkretnim preporukama upućivala MSPP za dalju orijentaciju što se tiče transpozicije Direktive 2010/31/EU o energetske efikasnosti zgrada.

Ideju za izradu ovog Zakona podržali su i Sekreterijati energetske zajednice gde je smatrano kao mera za postizanje ciljeva u NAPEE II kao i stručnjak iz Projekta bratimljenja za institucionalnu podršku MSPP-a komponenta 4

Na osnovu saradnje sa Sekretarijatom i na osnovu saradnje sa nacionalnim i međunarodnim institucijama koji podržavaju energetska oblast MSPP je dobila podršku od BERZH za ispunjavanje obaveza koji proizlaze iz direktiva uključujući i izradu ovog zakona.

VIII. Poređenje opcija

Za prvu opciju, od urađenih analiza pravnom okviru i njenom poređenju sa pravnim okvirom EU-e, u okviru projekta od strane TAIEEX, rezultira da pravni okvir Kosova u oblasti EE još nije u skladu s EU-om, posebno u izveštaju sa Direktivom 2010/31/EU o energetska efikasnosti zgrada koja je dokazana da bude jedan od direktiva sa kompleksima za transpoziciju i za druge zemlje. Delimična transpozicija odredbi Direktive 91/2002/EC urađena je putem Tehničkog propisa br. 03/2009 o štednji termičke energije i termičku zaštitu zgrada gde se može konstatovati da Direktiva 2010/31/EU se realno još nije transpozirala na adekvatan način u pravni okvir Kosova za EE.

Za prvu opciju u vezi sa izmenom-dopunom postojećeg pravnog okvira kao Kodeks izgradnje, Zakon o stambenim zgradama u zajedničkom vlasništvu, Zakon o EE zgrada, Zakon o javnoj nabavci i drugi podzakonski akti, proizilazi da se treba uraditi veliki posao koji zahteva nova istovremena uključivanja mnogo institucija i biće teško realizovati za utvrđeno vreme.

Treća opcija koja se preporučuje od Ministarstva je izrada zakona o energetska efikasnosti zgrada koji će omogućiti stvaranje okvira za utvrđivanje konkretnih aktivnosti koji se trebaju ispuniti od strane Vlade, davanje pozitivnog signala od strane Kosova uzima obavezu i za stvaranje mogućnosti koje daje Direktiva 2010/31/EU.

IX. Preporuka

Preporučuje se izrada Zakona o energetska efikasnosti zgrada koji će regulisati pitanja koji se definišu od strane Direktive 2010/31/EU i definisati će odgovornosti MSPP-a. Podrobnije određuje registar osnovnog fonda zgrada, mere za energetska efikasnost, kost-efikasnost predloženih mera za različite tipove zgrada, metodu obračuna za energetska efikasnost, energetske procedure, procedure redovnih inspekcija sistema zagrevanja i kondicioniranja vazduha i nezavisni sistemi kontrole sertifikata za energetska efikasnost zgrada.

Da bi se odredile norme za energetska performansu zgrada i sistema inženjerskih instaliranja, kao zahtev od strane Direktive 2010/31/EU preporučuje se izmena-dopuna nacrt Kodeksa izgradnje.

Cena preporučene alternative:

Preporučena alternativa imat će implikacije kao u nastavku:

Stvaranje administrativne strukture za sprovođenje zakona o EEZ (gde se na centralnom nivou predlaže da se angažuje 1 službenik iz MSPP-a). Porast kapaciteta za sprovođenje zakona

finansirat će se od strane Regionalnog projekta za energetska efikasnost finansiranog od strane BERZH sa budžetom – 150.000 evra. Projekt će se razviti sredinom 2015 godine.

Sprovođenje mera poboljšanja energetske efikasnosti u stambenom sektoru definisane iz Zakona finansirat će se od projekata koji se razvijaju, identifikovane u okviru NAPEE 2014-2018.

Poboljšanje EE kroz sprovođenje mera energetske efikasnosti stambenih zgrada
BERZH (kredi /grant) - 12 miliona Evra

Poboljšanje EE kroz sprovođenje mera energetske efikasnosti stambenog sektora
Komericalne banke su sada izdale velik broj kredita za sprovedene mere u stambenim sektorima i NVM-a za period sprovođenja NAPEE 2014-2018 sa budžetom od 20 miliona evra.

Poboljšanje EE kroz sprovođenje mera energetske efikasnosti u višestratnim zgradama
AI – Budžet Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja ima da preduzme promotivne mere za osnivanje udruženja vlasnika za višespratne zgrade.
(Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja pokrit će polovinu cene u obliku uslovnih grandova za osnivanje udruženja vlasnika i druga polovina treba se pokriti od strane vlasnika zgrade) Potpuno sprovođenje prvog projekta- za 4 višespratnice (Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja investirat će na mere za renoviranje i pokrit će polovinu ukupne sume kao uslovnih grandova i drugi deo će se pokriti od vlasnika zgrade)
Ukupnji budžet za mere i puno sprovođenje projekta je - 540 000 € .

Kampanje za samoosvešćivanje:

Poboljšanje EE kroz sprovođenje mera energetske efikasnosti putem neprekidnih kampanji informacija za energetska efikasnost
Budžet DKA / RPPEE - € 150,000 tokom perioda 2012-2014 , 50,000 Evra svake godine.
Rezime mera za poboljšanje EE u javnim zgradama na centralnom i lokalnom nivou.

Poboljšanje EE putem renoviranja javnih zgrada.

Poboljšanje EE putem renoviranja javnih zgrada u opštinama(kole, ambulante, bolnice)
Grand budžeti iz EU – 15.6mil. evra

Poboljšanje EE putem renoviranja zgrada vladinih objekata
Budžetski krediti/grantovi Svetske banke i EU –15.7 mil. evra

Poboljšanje EE putem renoviranja javnih komunalnih zgrada
Budžetski krediti/grantovi doprinos KfW/EU– 7.5 mil.evra

Poboljšanje EE putem renoviranja javnih komunalnih zgrada i javno osvetljenje
Nacionalni budžet (MULV) i komunalni budžeti – 27 mil. evra (0.5 mil. Evra od MULV i najmanje 0.7% od komunalnog budžeta glavna investiranja (8.75 mil evra/ god.), kao promocija

mera EE putem pripreme energetske revizije /RPPEE alokirani budžet: - 144 000 evra (2013 – za 116 energetske revizije) Projekti od SB/EB predviđaju se približno 250 energetske revizije u centralnim vladinim zgradama.

X. Komunikacija

Za datu preporuku MSPP je komunicirao sa relevantnim nacionalnim institucijama kao MER/RPPREE, MTI/ASK, AOK, itd. kao i međunarodnim kao Kancelarija EU-e na Kosovu, Sekretarijat energetske zajednice u Beču, GIZ na Kosovu. Tokom izrade i nakon usvajanja Zakona organizovat će se različiti sastanci sa nacionalnim i međunarodnim institucijama, objavit će se nacrti za komentare od strane javnosti dok nakon usvajanja početak će promotivna kampanja i informisanje javnosti.

Što se tiče faze izgradnje pripremljen je plan rada od strane regionalnog projekta BERZH-a gde su u nacionalnoj Tehničkoj radnoj grupi uključeni osim predstavnika MSPP-a i predstavnik MER-a uključujući MTI-e-ASK, i Asocijacije opština Kosova-a relevantni kolegijum (prema dole datoj tabeli):

Month number	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	Oct-13	Nov-13	Dec-13	Jan-14	Feb-14	Mar-14	Apr-14	May-14	Jun-14	Jul-14	Aug-14	Sep-14	Oct-14	Nov-14	Dec-14	Jan-15	Feb-15	Mar-15	Apr-15	May-15	Jun-15	
WP 1: EPBD transposition into primary legislation (XK)																						
Scoping of issues and options																						
Development of preferred policy approach																						
Drafting of legislation																						
WP 2: Minimum energy performance requirements (MK, XK)																						
Scoping of issues and options																						
Development of preferred policy approach																						
Drafting of legislation																						
WP 3: National calculation methodology (MK, XK)																						
Scoping of issues and options																						
Development of preferred definition and approach																						
NCM rule guidelines																						
WP 4: Energy performance certification (MK, XK)																						
Scoping of issues and options																						
Development of preferred policy approach																						
Drafting of legislation																						
WP 5: Inspection of heating and cooling systems (HR, MK, RS, XK)																						
Scoping of issues and options																						
Development of preferred policy approach																						
Drafting of legislation																						
WP 6: Calculation software (HR, MK, XK)																						
Specification and design																						
Software development / validation																						

Tokom rada GTP planiraju se sastanci sa predstavnicima MF za usklađivanje aktivnosti. Nakon izrade prvog nacrt planira se objava nacrt na sajtu MSPP-a prema redovnim pravnim procedurama nakon usvajanja na početku 2015 godine planira se promotivna kampanja. Ovim se smatra da je rezultat postignut što se tiče komunikacije.